

VOORWOORD

Voor u ligt de Scharrelaar van het voorjaar van 2021. Allerlei actuele ontwikkelingen hebben hun invloed op onze lokale natuur. Zo is dit voorjaar vrij nat, en dat is erg goed voor de natuur. Het grondwater wordt aangevuld door de regen, waardoor een eind komt aan de extra droogteschade door de afgelopen droge warme jaren. Toch kan er nog veel gebeuren om droogteschade in de natuurgebieden te verminderen. Projecten, zoals in de Vledder en Leijer Hooilanden, waar grond wordt afgeplagd en er natte laagtes ontstaan. De werkzaamheden zijn daar in volle gang. Net als werkzaamheden voor de ruilverkaveling. Helaas stemmen die over het algemeen treurig. Er worden veel bomen, struiken en singels weg gehaald. Het landschap houdt steeds minder natuurlijke elementen over en daarmee leefgebied voor allerlei boerenlandsoorten. Hopelijk gaan alle betrokken partners ook echt inzetten op het realiseren van veel nieuwe landschapselementen, zodat zowel mens als dier kan genieten van de daarmee verkregen diversiteit in ons prachtige gebied. Ook met het ecologisch beheer van bermen kunnen nog weer stappen gezet worden. We zullen zien of de nieuwe burgemeester daar aan kan bijdragen.

Gelukkig was het hier op individueel niveau of in gezinsverband ook tijdens de strengste coronaregels nog mogelijk om van de natuur te genieten. Als natuurbeschermingsvereniging hopen we met versoepeling van coronaregels ook weer activiteiten te kunnen organiseren. Als eerste de buitenactiviteiten, zoals een fietstocht en de zaterdagochtend-wandelingen. En dan hopen we u op 4 oktober te ontvangen tijdens de algemene ledenvergadering in zaal Spoorzicht.

Ik wens u veel leesplezier met deze Scharrelaar, die weer met veel zorg door onze redactie is samengesteld.

Namens het bestuur:

Mirjam Fagel (voorzitter)



AGENDA

Wat komen gaat!

Gelukkig worden onze mogelijkheden weer wat uitgebreid door de versoepelingen die plaatsvinden in de komende weken. Dat geeft ons weer de “moed” om een aantal zaken te plannen.

In juni, juli en augustus worden alternatieve, online fietstochten aangeboden, zie hiervoor de info verderop in deze Scharrelaar en op onze website www.natuurbeschermingsvereniging.nl

Zaterdag 21 augustus Wandeling; Het eetbare bos. Aanvang 10.00 uur.
Inforuimte Zwarte Dennen

Zaterdag 28 OF zondag 29 augustus. Alternatieve wandeling door eigen tuin

Zaterdag 18 september Nazomerwandeling. Aanvang 10.00 uur. Inforuimte
Zwarte Dennen

Maandag 4 oktober Algemene Leden Vergadering. Aanvang 20.00 uur.
Zaal Spoorzicht Staphorst

Zaterdag 16 oktober Herfstwandeling. Aanvang 10.00 uur. Inforuimte
Zwarte Dennen

Donderdag 19 mei t/m zaterdag 28 mei 2022 Natuurreis Krakau Zuid Polen



JEUGDHOEKJE

Het afgelopen jaar hebben we weinig kunnen doen. Na de fotowedstrijd is er geen mogelijkheid meer geweest om iets te organiseren, erg jammer. Vandaar dat er nu ook nog steeds geen jeugdagenda is.

We hopen dat we in het najaar weer iets met jullie kunnen organiseren. Wij kijken ernaar uit en jullie hopelijk ook.

We denken bijvoorbeeld aan een puzzeltocht, broodjes bakken, knutsel- of timmermiddag enz.

Jullie hebben ook vast wel goede ideeën. Die horen we graag: mail ze maar naar de werkgroep. Eén wens hebben we al gehoord namelijk weer eens een groot insectenhotel maken. Een goed plan is ook om bij het eerder gemaakte insectenhotel een voor bijen aantrekkelijk bloemenmengsel te zaaien. Samen met jullie ideeën kunnen we vast een leuk programma maken.

Jeugdwerkgroep “Weer of geen weer”

AGENDA ALGEMENE LEDENVERGADERING

Maandag 4 oktober 2021

Aanvang 20.00 uur zaal Spoorzicht, Gemeenteweg 171, Staphorst

1. Opening en welkom door de voorzitter
2. Ingekomen stukken
3. Verslag vorige algemene leden vergadering 2 maart 2020.
Deze was afgedrukt in scharrelaar februari 2021
4. Mededelingen
5. Jaarverslag secretaris
6. Jaarverslag penningmeester
7. Verslag kascommissie
Kristianne van de Put en Harm Bloemhof
8. Benoeming nieuw reservelid kascommissie
Aftredend is Kristianne van de Put, reservelid Paul Klarenbeek treedt toe, benoeming nieuw reservelid
9. Goedkeuring begroting
10. Bestuursverkiezingen
Aftredend Clarien Cornelisse (herkiesbaar) en Mirjam Fagel (herkiesbaar)
Harry van Wijk, aftredend en niet herkiesbaar
kandidaat: Monica Verbaarschot
Er zijn nog meer vacatures, kandidaten kunnen zich melden bij het bestuur, tot maximaal 1 uur voor aanvang van de vergadering (dus voor 4 oktober 19.00 uur)
11. Werkgroepen
Presentaties van de verschillende werkgroepen
Binnen onze vereniging blijven we op zoek naar uitbreiding van werkgroepen en overige vrijwilligers. Uiteraard kan een ieder die zich wil inzetten voor onze vereniging zich te allen tijde melden bij één van de bestuursleden !
12. Wat komen gaat
13. Rondvraag
14. Sluiting

RECTIFICATIE

In het februarinummer stond in het jaarverslag onder het kopje ledencontactavonden bij het verslag van de Algemene Ledenvergadering een storende fout, namelijk dat Evert Rolleman 6 jaar bestuurslid geweest was. Maar, Evert is 16 jaar lid van het bestuur geweest, korte tijd als bestuurslid en daarna als secretaris. Dus Evert heeft zich over een veel langere tijd ingezet voor de vereniging in het bestuur.

NIEUWE WERKGROEP 'BIODIVERSITEIT' STELT ZICH VOOR!

Hoe het begon.

Op 6 januari 2020 was er in Kroko Multipunt in IJhorst een drukbezette thema-avond van de Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o.", over het onderwerp 'Wat kunnen wij zelf doen om de overlast van de Eikenprocessierups te bestrijden?'. Behalve een leerzame avond, waarop vele ideeën en plannen naar voren kwamen, werd op deze avond ook een nieuwe werkgroep geboren. De werkgroep Biodiversiteit.



Wat is Biodiversiteit?

Biodiversiteit wil zeggen, de soortenrijkdom van planten, dieren, algen enzovoorts. En óók de variatie binnen die soorten. Heel grofweg kun je zeggen dat hoe méér verschillende soorten er zijn in een gebied, hoe gezonder dat gebied is, en hoe veerkrachtiger en evenwichtiger het ecosysteem. Helaas neemt de biodiversiteit overal op onze planeet in rap tempo af. De werkgroep Biodiversiteit wil zich inzetten om in onze omgeving die soortenrijkdom weer te versterken.

Wat hebben we gedaan in 2020?

We hebben gesprekken gevoerd met verschillende biologische boeren in de omgeving. Onder andere over de effecten op de biodiversiteit in hun gebied, nadat ze biologisch waren gaan boeren. Ook hebben we intensief contact met mevrouw Remmelts, beleidsmedewerker Groen, van de Gemeente Staphorst. De Gemeente heeft biodiversiteit óók op de agenda staan, en er zijn verschillende initiatieven opgestart. Wij adviseren daarbij en dragen ook nieuwe projecten aan. Ook zijn we benaderd door de Motorclub AMBC. Zij zijn bezig met het verbouwen van hun crossterrein, en hebben onze hulp gevraagd om daar rondom de banen op het terrein méér biodiversiteit te creëren. Er is verschillende keren overleg geweest en hopelijk kunnen we dit seizoen nog de eerste struiken planten en de eerste bloemstroken inzaaien. Van een aantal van deze activiteiten vind je elders in dit blad een verslag.



En verder?

We gaan natuurlijk dóór met het adviseren en steunen van de Gemeente Staphorst bij allerlei biodiversiteitsprojecten. Op bedrijfsterreinen, langs wegen en andere openbare gebieden, bij scholen, bij verenigingen, overal zijn wel stroken en plekken waar je biodiversiteit kan versterken.

Ook gaan we zelf verenigingen en bedrijven benaderen. Heb je een stuk terrein braak liggen? Grote kans dat je te zijner tijd een bezoekje krijgt van de werkgroep, met een voorstel om daar wat moois van te maken!

Tot slot willen we het liefst iedereen warm maken voor méér biodiversiteit. Bijvoorbeeld, door het organiseren van korte en praktische workshops, vanaf oktober. Waar je ideeën kan opdoen voor méér natuur en méér soortenrijkdom ... in je eigen tuin!

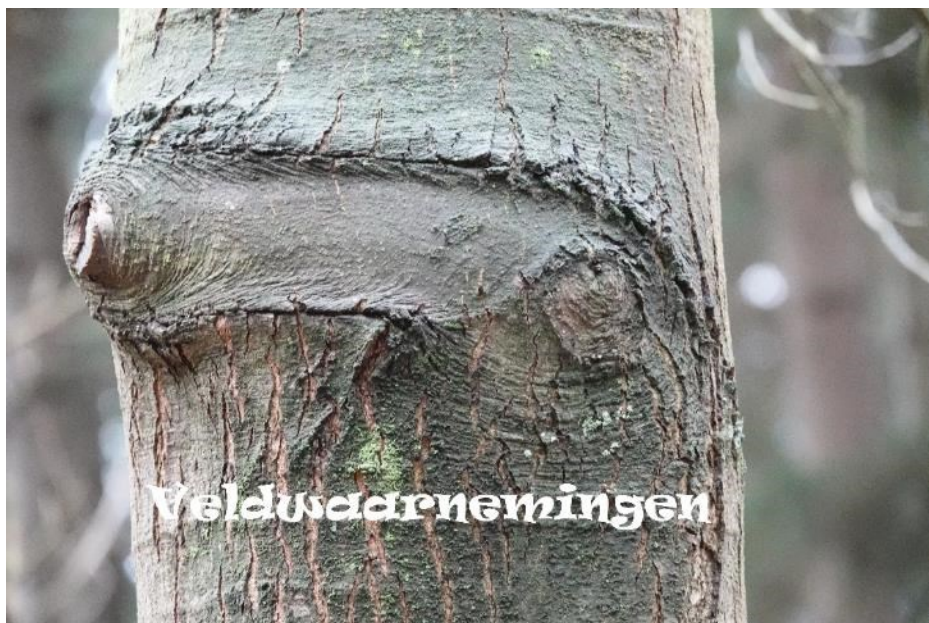
Geïnteresseerd?

Mocht je geïnteresseerd zijn in de werkgroep en wel (een keertje) mee willen doen ... meld je dan aan bij Lia van der Sman (Liavandersman@gmail.com) of bij Clarien Cornelisse (clarien1@zonnet.nl) .

En tot slot hoor je natuurlijk snel méér van ons! :-)

Werkgroep Biodiversiteit

Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o."



Datum	Soort:	Plaats:	Waarnemer(s)
Vogels:			
17-01-2021	Kleine Zwaan ± 50 ex. waaronder 1 gezenderd en 1 met gele halsband. Wilde zwaan.	Rouveen, Afschuttingsweg Rouveen, Afschuttingsweg	Arnold Lassche Arnold Lassche
21-01-2021	Putter (groep)	Staphorst, Bullingerweg	Harry van Wijk / Jaap Padding
22-01-2021	Putter 2 stuks. Op zaden teunisbloem	IJhorst, Dennenlaan 3	Harry van Wijk / Jaap Padding
27-01-2021	Houtsnip	Bosw. Staphorst vak 10	
01-02-2021	Houtsnip	IJhorst, Sparrenlaan Raamslachtoffer	Hennie Bult

Datum	Soort:	Plaats:	Waarnemer(s)
01-02-2021	Appelvink	Bosw. Staphorst, vak 34	Arnold Lassche Marcus v.d. Zaag
			
05-02-2021	Putter , op zaden teunisbloem	IJhorst, Heerenweg	Mevr. v.d. Jagt
05-02-2021	Winterkoning 5 ex. op gezamenlijke slaappleats in mussenkast	IJhorst, Heerenweg	Mevr. v.d. Jagt
09-02-2021	Watersnip	Bosw. Staphorst, Vijverweg	Arnold Lassche
11-02-2021	Middelste bonte specht	De Wijk, Dickninge	Arnold Lassche Marcus van der Zaag
14-02-2021	Waterral	Staphorst, Rechterenswg	Niklas Schra
8-02- 2021	Zwarte zwaan tussen groep witte zwanen	Staphorst, Conradsweg	Niklas Schra
20-02-2021	Rode Wouw 2 exempl	IJhorst, Vledders	Vrouw en Yvo Muller

Datum	Soort:	Plaats:	Waarnemer(s)
10-03-2021	Grote bonte specht 2	IJhorst, Heerenweg	Vrouk Muller
07-03-2021	Boomklever 2 ex.	IJhorst, Heerenweg	Vrouk Muller
7-02-2021	Rode Wouw	Staphorst Dekkersland Overvliegend	Niklas Schra
			
27-02-2021	Vuurgoudhaan	Staphorst, Heidehoogte	Niklas Scha
28-02-2021	Appelvink (2 exempl.)	Bosw. Staphorst Kievitshaar	Niklas Schra
6-02-2021	Blauwe Kiekendief ♂	Punthorst, Beentjesgraven B.H. Spijkerweg	Arnold Lassche
16-02-2021	Kievit (5 exempl.)	Zwartsluis, Baarlo	Berend Witte
16-02-2021	Goudplevier (7 ex.)	Zwartsluis, Baarlo	Berend Witte
16-02-2021	Wilde Zwaan (± 30 exempl.)	Rouveen, Scholenland	Berend Witte
17-02-2021	Kerkuil	Staphorst, Portiekstraatje. In bijstand.	Jan Dunnink
17-02-2021	Grote Zilverreiger	Staphorst, Geluidswal Industrierweg	Jan Dunnink

Datum	Soort:	Plaats:	Waarnemer(s)
18-02-2021	Grote Bonte Specht 1e roffel	IJhorst, Carstenbos	Harry van Wijk
22-02-2021	Wulp (gehoord)	Staphorst, Lankhorsterweg	Fam. Vos
27-02-2021	Rode Wouw	IJhorst, De Vledders	Johan Roo
27-02-2021	Wintertaling ± 30 ex.	Staphorst, Dekkkersland	Niklas Schra
16-03-2021	Witte Kwikstaart	IJhorst, voetbalveld	Harry van Wijk
18-03-2021	Smelleken	Statenweg t.h.v. Leidijk	Erik Schra
19-03-2021	Raaf	BWS, Vier Bergen	Harry van Wijk
21-03-2021	Tjiftjaf (meerdere ex. gehoord)	IJhorst, Carstenbos	Harry van Wijk



24-03-2021	Houtsnip	Boswachterij . Staphorst, vak 50	Gerrit Jan Timmer
03-04-2021	Staartmees Raaf Boompieper	Hoek Evenboersweg Sterkensweg	Eric Dominé
04-04-2021	Roodborsttapuit Geelgors (paartje)	Staphorst, Moddergatsweg	Eric Dominé

Datum	Soort:	Plaats:	Waarnemer(s)
	Kneu (paartje)		
10-04-2021	Lepelaar	Staphorst, Oeverlandenweg	Eric Dominé
10-04-2021	Goudvink	Staphorst, Gorterlaan bij munitiedepot	Eric Dominé
19-04-2021	Zwartkop	IJhorst, Dennenlaan	Jaap Padding
03-05-2021	Heggenmus ♂ + ♀ met 4 uitgevlogen jongen/	IJhorst, Dennenlaan	Jaap Padding
04-05-2021	Sperwer	IJhorst, Dennenlaan	Jaap Padding
02-05-2021	Gele Kwikstaart Roodborsttapuit Tapuit	IJhorst, landweg tussen Veldhuisweg en Luttenoeverweg	Jaap Huiskes
04-05-2021	Draaihals	Staphorst, Smitserf	Klaas Koobs
02-05-2021	Zwarte Roodstaart	Staphorst, Westerparallelweg	Gerrit Jan Timmer
01-05-2021	Groenpootruiter	Staphorst, Oeverlandenweg	Erik Schra



12-05-2021	Goudvink ♂	BWS, Ganzeplas	Harry van Wijk
Vlinders / insecten:			
20-02-2021	Citroenvlinder	Balkbrug, Iepenlaan	Jan Paasman

Datum	Soort:	Plaats:	Waarnemer(s)
20-02-2021	Honingbij, honderden op boeren- krokussen	Balkbrug, Iepenlaan	Jan Paasman
21-02-2021	Citroenvlinder	IJhorst, Dennenlaan	Harry van Wijk
24-02-2021	Kleine Vos	Bosw. Staphorst vak 49	Harry van Wijk
31-03-2021	Dagpauwoog	Bosw. Staphorst, Vier Bergen	Harry van Wijk
05-04-2021	Dagpauwoog	Staphorst, Lankhorsterweg 5a	Fam. Vos
18-04-2021	Oranjetipje	IJhorst, van Wijngaardenstraat	Jaap Padding Harry van Wijk



Zoogdieren:			
08-03-2021	Eekhoorn	IJhorst, van Wijngaardenstr. 20	Klaasje Gruppen, Jaap Padding
16-03-2021	Eekhoorn	IJhorst, Heerenweg	Vrouk Muller



**OVERZICHT VAN
TERUGGEMELDE GERINGDE
VOGELS UIT DE REGIO**

RINGEGEVENENS							
Ringnr.	Ring- datum	R	Soort	Gsl.	Leeftijd	Plaats	Referentie
NLA 2470	27-05-08	3	Ooievaar	O	nestjong, niet vliegvlug	Staphorst, Vlakkenweg	n.v.t.
5.408.323	3-06-08	3	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Zuidwolde, Westerveldse weg 30-36.	n.v.t.
5.573.378	19-06-19	P	Kerkuil	V	nestjong, niet vliegvlug	Hemrik, Binenwei 7.	Joh. De Jong
BH 97443	2-06-18	5	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 24 Nk 106 - 1281	Harry van Wijk
5.571.990	11-06-20	8	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Nieuwleusen, Ruitenveen 11	n.v.t.
3.829.364	07-06-18	1	Steenuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Nieuwleusen, Petersweg 1	n.v.t.
5.562.630	05-06-19	P	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Uffelte, Oudestroomw.	W. van Tarel
5.449.486	13-06-16	1	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Nieuwleusen, Evenboersw 24	n.v.t.
5.537.284	26-06-18	1	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Nieuwleusen, Oosterhulst 48	n.v.t.
5.567.505	25-05-19	1	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Punthorst, Dekkersweg 14	n.v.t.
5.531.013	07-06-17	1	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Ruinerwold. Dr. Larijweg 21	n.v.t.
6172362	29-12-13	P	Buizerd	V	> 3 kj	Rouveen Postweg 8	Jan van Dijk
5.409.976	7-07-10	4	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Staphorst Baldersmaatw.	v.d. Horst
5.582.508	12-06-20	4	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	IJhorst, Heerenweg 59	n.v.t.
5.582.507	12-06-20	4	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	IJhorst, Heerenweg	n.v.t.

Leeswijzer

R = Ringer M = Melder

Code R en M

Gsl is geslacht

1	H. Bloemhof	O	Onbekend
2	J. Dunnink	M	Man
3	J. Mussche	V	Vrouw
4	J. Huls		
5	H. van Wijk		
6	L. Blaauw		
7	H. Luten		
P	publiek		

MELDGEGEVENS				INFORMATIE				
Meld-datum	M	Gsl.	Leeftijd/ Conditie	Plaats	Referentie	Afst. in km.	Gra-den	Tijd in dgn
04-11-20	P	O	> 2 kj. Ring afgelezen in het veld	Wilsum, Quarles van Uffortweg	A. Wansing	18,6	50	4544
12-11-20	P	O	Dood, onbekend hoe lang	Harlingen, Noord Oostersingel 67	Barry Hamstra	86,4	130	4545
05-03-21	P	V	> 1 kj. Dood verkeers-slachtoffer	Staphorst, Schotsweg	Albert Huls	45,9	347	625
16-05-20	P	O	> 1 kj. Dood verkeers-slachtoffer	Staphorst, Gorterlaan	Thijs Tuin	1,1	158	714
14-02-21	P	O	dood < 1 wk gevonden in houthok	Zwolle, Weteringpark 2	Zwolsen	11,3	55	248
14-06-19	P	V	> 1 kl. Levend los door ringer	Ruinerwold, Oosteinde 26A	J. ter Stege	20,1	187	372
16-02-21	1	O	Dood < 1 wk	Ruinerwold, Wolddijk 25	H. Bloemhof	5,6	4	622
27-02-17	O	O	dood, < 1 wk Verkeersslachtoffer	Enter, Beumersweg 3	Stef Waasdorp	40,9	326	259
1-09-19	O	O	dood, < 1 wk Verkeersslachtoffer	Staphorst, A 28 t.h.v. km paal 110.7	Stef Waasdorp	8,3	123	432
28-07-19	O	O	dood, < 1 wk Verkeersslachtoffer	Koekange, Oosterbroeken 2 A 28 kmp 123.7	Stef Waasdorp	9,1	213	64
01-01-18	O	O	dood, < 1 wk Verkeersslachtoffer	Fluitenberg, Fluitenbergsewg A 28 t.h.v. kilom paal 143.7	Stef Waasdorp	14,7	263	208
25-03-21	O	O	Dood < 1 wk	Rouveen, in weiland nabij nr 8	Cornelis Jan Hulst	0,1	31	2653
24-02-21	O	O	Dood < 1 wk Oorzaak onbekend	Folsgare, Folsgearsterleane 4.	Simon Dijkstra	58	134	3885
12-02-21	O	O	Dood < 1 wk Verhongerd	Ijhorst, Van Wijngaardenstr23	Maarten van B.	2,3	11	245
1-03-21	P	O	Dood < 1 wk Oorzaak onbekend	Dalfsen, Kringsloot Oost 9	Jan en Femmy Beldman	11	337	262

Tuintelling 13 en 14 maart 2021

Postcode	7951 CK	7951 ED	7955 PP	7951 KB	7715 RJ	7951 JN	7955 BD	7955 AA	7701 TM	7955 AT	7955 AW	7707 RC	7944 AP	Totaal
Plaats	Staphorst	Staphorst	Ijhorst	Staphorst	Punthorst	Staphorst	Ijhorst	Ijhorst	Dedemsvaar	Ijhorst	Ijhorst	Balkbrug	Meppel	
Soort	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	
Appelvink				2										2
Bijen				3				2				8	1	13
Boomklever			4											5
Boomkruiper			1											1
Buizerd					1			3						4
Eekhoorn			2	3						1				6
Ekster					2	2	2							6
Fazant									1					1
Groene Specht					2									2
Groenling		2		5	6	3							4	20
Grote Bonte Specht		1			2									3
Heggenmus		1			2	2				1		4		10
Holeduif												2		2
Hommel				3				1						4
Houtduif	5	2	2	2	7	2	2	1	2	1	4	2	1	33
Huisjesslak								3						3
Huismus		10	10		40		4	10	10			20	7	111
Ijsvogel					1									1
Klikkers		7												7
Koolmees	7	4	10	7	9	2	1	1	7	7		4	3	62
Koperwiek												3		3
Kraai					2		1		8		1			12

Tuintelling 13 en 14 maart 2021

Postcode	7951 CK	7951 ED	7955 PP	7951 KB	7715 RJ	7951 JN	7955 BD	7955 AA	7701 TM	7955 AT	7955 AW	7707 RC	7944 AP	Totaal
Plaats	Staphorst	Staphorst	Ijhorst	Staphorst	Punthorst	Staphorst	Ijhorst	Ijhorst	Dedemsvaar	Ijhorst	Ijhorst	Balkbrug	Meppel	
Soort	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	
Kwikstaart wit								2				1		3
Lieveheersbeestje							1					7		8
Lijster												1		1
Merel	4	2	3	3	12	2	2		4	2		2	2	38
Molshopen vers			2											2
Mug													1	1
Nachtvlinder							1							1
Ooievaar								1	2					3
Pimpelmees	4	3		5	4	2		3	3	4		2	4	34
Ringmus		4			1									5
Roodborst		1	2	3	3	1	1		2		3	1	1	18
Sperwer					1									1
Spreeuw	2	2				5								9
Staartmees				2	3					2			2	9
Turkse tortel		2				2								4
Vink	3	5	2	3	8	6				2		3	5	37
Vlaamse Gaai					2									2
Wilde eend					2									2
Winterkoning		1	1		1		1					3		7
Worm													1	1
Zanglijster					4									4
Totaal	25	47	39	41	115	29	16	26	37	20	8	63	32	498

ALTERNATIEVE WANDELING DOOR EIGEN TUIN

Op verzoek van de deelnemers bieden we nogmaals een individueel alternatief voor JONG en OUD !!!

Zaterdag 28 OF zondag 29 augustus. Alternatieve wandeling door eigen tuin. De voorgaande edities van de alternatieve wandeling door eigen tuin/tuintelling heeft een aantal leuke reacties en waarnemingen opgeleverd, waarvoor hartelijk dank. Meer hierover in het overzicht waarnemingen/tuintelling elders in dit blad. Door de enthousiaste deelnemers werd gevraagd om nog een mogelijkheid om hier aan mee te doen. Vandaar dat we nogmaals een weekend inplannen waarbij we iedereen oproepen om vooral mee te doen !! Op deze dagen zoeken we contact met de natuur, door te kijken en registreren wat er in onze tuinen voorkomt. Omdat we niet iedere dag elke mus, merel, egel of eekhoorn melden maar het wel belangrijk is om te weten waar en hoeveel deze soorten voorkomen.

Voor deze activiteit geldt; meld je aan via aanmelden@nbvijs.nl en daarna ontvangt u nadere info en herkennings-tellijsten. Onder de 1e 20 aanmelders wordt een nestkastpakket verloot*.

(* 1 per adres, op voorwaarde dat de telresultaten worden ingeleverd).

BERICHT VAN DE FIETSCOMMISSIE.

Dit jaar is er niet, zoals andere jaren, een fietstocht door ons georganiseerd op de tweede Pinksterdag. Dat is nog niet mogelijk, in verband met de richtlijnen rondom Corona. Maar we hebben een mooi alternatief bedacht. Dit jaar hebben we niet *één*, maar zelfs *drie* fietstochten voor u in petto!

Gedurende de maanden juni, juli en augustus, vindt u elke maand een fietstocht online, op de website van Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o.": www.natuurbeschermingsvereniging.nl. Elke maand is dat een andere. De fietstochten voeren alle drie door de mooie natuur en historische landschappen rondom de Gemeente Staphorst. Ook is elke route voorzien van een aantal vragen. Als u deze vragen beantwoordt en de antwoorden opstuurt, krijgt u een leuke attentie opgestuurd namens de Natuurbeschermingsvereniging.

Dus, hou onze website goed in de gaten. Ook zal er een persbericht uitgaan, zodra de routes online zijn. Wij wensen u heel veel fietsplezier deze zomer!

Jan, Henk, en Roelof.

INZAAI INHEEMS BLOEMZADENMENGSEL

Evenals vorig jaar heeft de werkgroep Projecten van de Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst" op 14 mei, ter bevordering van de biodiversiteit, twee percelen bij viaduct Dekkersweg (A28) ingezaaid met een inheems bloemzadenmengsel. Deze percelen waren helemaal dicht gegroeid met gras. Nadat ze waren gefreesd, konden ze weer worden ingezaaid.



Het perceel aan de Gorterlaan, schuin tegenover het zwembad, is vorig jaar al bewerkt en ingezaaid. Veel van deze bloemen hebben zichzelf uitgezaaid. Het is bijna geheel begroeid met inheemse bloemen. Twee stukken zijn echter opnieuw gefreesd en ingezaaid. Bij het inzaaien had de werkgroep het zonnige weer mee. De dagen erna viel een aantal regenbuien, die zeker zullen hebben bijgedragen aan de ontkieming van de zaden. De werkgroep hoopt door deze inspanningen mee te helpen aan het vergroten van de biodiversiteit. Helpt u ook mee? Hoe? Door bloemen te zaaien in de tuin en/of moestuin. Alle beetjes helpen.

Ook heeft de werkgroep samen met de bijenvereniging De Wijk op het landgoed Dickninge de vroegere ommuurde tuin weer mogen inzaaien. We zijn hier erg blij met de goede samenwerking van de twee verenigingen en de eigenaar van het landgoed. We denken, dat dit ook de natuur in het algemeen en de bijen, die daar rondvliegen, ten goede komt.

Ook is het mooi, dat leden van verschillende verenigingen op deze manier kunnen samenwerken voor de natuur. En dank voor de vrijwilligers die dat mogelijk maakten.



NIEUWS OVER DE NATUUR-/CULTUURREIS NAAR KRAKAU

De natuurreis naar Polen van 2020, die was verzet naar dit jaar, hebben we toch weer met een jaar moeten uitstellen. De reis is nu gepland op donderdag 19 mei t/m zaterdag 28 mei 2022. We hopen, dat de reis nu door kan gaan onder redelijk normale omstandigheden. Bijna alle deelnemers, die zich voor de reis in 2020 had opgegeven, nemen deel aan de reis in 2022. We kijken vol verwachting uit naar deze reis naar Krakau in Zuidpolen, die we dan - met een uitstel van 2 jaar - toch kunnen maken.

Belangstelling gekregen in deze reis of wilt u meer informatie? Neem dan contact op met de coördinator van de werkgroep Natuurreizen, want er is nog ruimte om u aan te melden voor deelname. Maar zoals altijd: vol is vol.

De reiscommissie,
Jan Vos, coördinator werkgroep Natuurreizen,
Contactgegevens: e-mail natuurreizen@nbvijs.nl, telefoonnummer 0522-441858

VERRASSEDE UITDAGING samenwerking tussen Motorclub AMBC en Natuurbescherming.

(Verslag van bezoek aan de heren Be Veer en Klaas Boer van het bestuur van AMBC op 6 maart jl. Locatie: clubhuis 't Wiede Gat.)

De koffie staat klaar in de kantine !
De kantine wordt fors opgeknapt.....
AMBC is druk doende met het realiseren van het motorcrossterrein aan het Wiede Gat. Er wordt volop grond gebracht die aan de voorwaarden voldoet qua samenstelling en officiële papieren. Parkeerplaats wordt gestraat, kantine opgeknapt etc.
Een van de onderdelen is het aanbrengen van de geluidswallen rondom het terrein. Er liggen al indrukwekkende wallen die zo'n 5 tot 7 meter hoog worden, waarop begroeiing wordt aangebracht.



AMBC beschikt over een goedgekeurd landschapsplan voor het terrein.

De vraag van AMBC is: kan Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o." aanvullende adviezen geven bij het landschapsplan, met name voor meer biodiversiteit? Het uitgangspunt is, dat het perceel past in de structuur van Stichting Landschap Overijssel en aansluit bij de directe omgeving. In het landschapsplan wordt gekozen voor bodem gebonden, inheemse beplanting. Om de geluidswal goed te kunnen inpassen wordt er op de aardewal en de laaggelegen grond bos ingeplant.

Huidige beplanting wordt vervangen door meer duurzame beplantingssoorten. Aanblik van de wallen moet groen blijven. Er wordt uitgegaan van een onderhoudscyclus van ongeveer 5 jaar. Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o." kan zich vinden in de genoemde uitgangspunten. We gaan er vanuit, dat de primaire functie van het terrein motorcross is en blijft. In principe richten we ons niet op het terrein binnen de geluidswallen, maar op de wallen en de laaggelegen grond.

We gaan mee in de onderhoudscyclus van het landschapsplan. Er worden bomen vervangen: wij richten ons op de onder begroeiing. Samen kunnen we kijken naar de beplanting op de talud. De beplanting dient onderhoudsvrij te zijn. We vinden het ook een uitdaging om te volgen hoe het terrein zich ontwikkelt.

Onvoorstelbaar maar over een paar maanden is dit het crossterrein!

Hier laten we de natuur zijn gang gaan, daar zijn we het over eens.....

Vervolgens gaan we naar de laaggelegen grond naast de wallen (de buitenkant van het terrein). Er zijn al de nodige struiken op het talud geplaatst.

Het is duidelijk dat dit deel de afgelopen jaren weinig zorg heeft gehad. Er is een aantal bosschages en ook braakliggende plekjes.

We filosoferen over de mogelijkheden, het onderhoud. Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o." kan het beheer niet op zich nemen. We kunnen wel ideeën uitwerken hoe we gezamenlijk een aantal keer per jaar onderhoud doen. Er zijn ook hoveniers onder de leden van AMBC.



Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o." heeft een plantenwerkgroep. De leden hiervan kunnen wellicht een bijdrage leveren om uit te zoeken wat er nu allemaal groeit en bloeit.

Ondertussen nemen we ook een grondmonster. Dit geeft houvast in ons advies welke onder begroeiing in de bosschages de meeste kans maakt....

Vind je deze komende samenwerking ook een uitdaging? Doe je mee? Dit kan op verschillende manieren....ideeën, meedoen, bel of mail ons....

DE BIG DAY

Een natuurliefhebbersgroep gaat ieder jaar De Big Day Overijssel 2021, onder hen Martijn Bunskoek, coördinator insectenwerkgroep van onze club, beleefde op 12 mei "De Big Day Overijssel 2021", samen met Lennaert en Hans, nog 2 natuurkrijgers, zoals ze zichzelf noemen.

Martijn super bedankt dat je toestemming hebt gegeven ons mee te laten lezen met dit geweldige verslag van de dag der dagen voor 2021! De Big Day Overijssel 2021. De weg er naartoe, de vele uitwisselingen met elkaar, de beleving op de dag zelf. Maar vooral één gezamenlijk doel: zoveel mogelijk vogelsoorten zien in 24 uur.

Eind april hebben we de conceptroute bepaald. Uiteindelijk blijkt zo'n route veel te lang en ook nu zijn we daar flink vanaf geweken. Flexibiliteit is key. Risico was dat we een vaste dag hadden uitgekozen. Het weer was ons echter goed gezind. Misschien de wind uit oostelijke richting was net wat beter geweest of een klein buitje, maar je kunt niet alles hebben in het leven. Bij de start, huize Bunskoek roept een Ransuil veelvuldig, droog wordt opgemerkt "Die kunnen we altijd nog om 23:55 doen, broedt hier al joaren".

Bepakt en bezakt verlaten we de bewoonde wereld en vertrekken naar Nederland (Weerribben). De Grote kar roept niet, toch besluiten we hier maar te starten je weet het nooit. De eerste rietvogels worden gescoord, maar de Grote Kar houdt zich stil. Om de 5 min wordt gezegd het zingt goed, maar echt goed zingt het toch niet echt. Het is heel erg donker, te weinig maanlicht?

We rijden door naar Wetering West. Dé plek voor de waterhoentjes in Overijssel. Lange tijd lopen we langs de weg en het fietspad maar het blijft stil. Dan ineens horen we een Klein Waterhoen, éénmaal ter plekke roept ook Kleinst Waterhoen. We gaan op zoek naar Porseleinhoen en Kwartelkoning, maar tijdens een big day zijn dit uiterst zeldzame soorten en ook dit jaar zijn ze weer niet van de partij. Een roepende Kerkuil bij hut de Auken is een leuke meevaller, maar verder weinig bijzonders. Daarna zakken we af richting Zwolle. Bosuil en Ransuil worden eenvoudig roepend gehoord. Twee Steenuilen laten zich vocaal horen, maar 's nachts Patrijs doen werkt bij ons nog steeds niet.

We rijden richting de Archemerberg. Bij aankomst zingen en roepen er al een aantal nachtzwaluwen. De knorrende Houtsnippen zijn op deze mooie plek ook veelvuldig aanwezig, na twee exemplaren houden we het voor gezien. We zitten in het dode half uurtje. Aan de andere kant van de berg is nog één van de laatste plekjes van Zomertortel in Overijssel. Gisteren



foto Willem Willeboordse

werden er nog drie baltsend gezien, maar we zijn te vroeg. Zomertortel op de Big Daylijst is eigenlijk verleden tijd. We horen wel onze tweede Ransuil en de enige Zwarte Roodstaart. Grote Gele Kwikstaart zit op de plek waar hij moet zitten en het wordt tijd voor de bosvogels van Eerde en Beerze. Dit jaar een uitzonderlijk goed jaar en alles valt op zijn plek.

Alleen van de Kleine Bonte Specht ontbreekt ieder spoor. Rest van de Spechten (5 Groene, 4 Zwarte en 2 Mibo's) doen het uitzonderlijk goed.

In Beerze hebben we op een plek van 25 m³ alle vier de mezensoorten. De verdraaid lastige Matkop is binnen. De Oehoe zit op zijn vaste stek en is voor het eerst een hele mooie verwelcoming op de Big Day lijst aller tijden. De Fluitier (toch een lastige soort) zit op de voorbereide plek. Tijdens het genot van een heerlijke kop koffie aangeboden door Landschap Overijssel vliegen vier Sijzen over! Een heerlijke bonus.

Bij de tweede plek op Beerze komt een late man Beflijster naar ons kijken. Ook een nieuwe op de aller tijden lijst. Martijn vindt op gehoor een alarmerende man Grauwe Klauwier, ze zijn net op tijd terug. Hans vindt een vroege Rode Wouw die over flapt.

Tussenstop Rauwbloksweg waar twee vrouw Morinelplevier zijn gezien. Wat een soort voor een Big Day, pas onze tweede keer dat we de soort in Overijssel

zien. Een meewerkende Patrijs is wel heel erg fijn. Ook mega-lastig aan het worden.

Op naar de Engbertsdijkvenen. Het Hoogveen gebied is drastisch uitgebreid ten kosten van bos, toch is de Wielewaal hier nog makkelijk. De roofvogeltrek is vandaag niet goed (westenwind), maar Hans vindt een belletje vogels. Het zijn kraaien met daarboven een rare meeuw. De club vogels vliegt hoog en ver, in de sloop is het geen meeuw maar een heuse Velduil! Uilensoort nr. 6 ongekend. Zoals gezegd het vliegt niet, maar twee! overvliegende Kleine Zilverreigers is toch bizar. Weer twee soorten die we nog nooit tijdens een Big Day zagen. Het gaat goed en liggen op record schema.

Op naar het Wierdense Veld voor de Kraanvogel. Net zoals in 2016 tijdens ons recordjaar is de majestueuze vogel onvindbaar. Een overvliegende Raaf bespaart ons echter veel tijd.

Het is tijd voor de steltjes, een soortgroep die medio mei altijd echt lastig is. Begin mei is de piek en alles trekt daarna snel door.

Op de Zunasche heide toont het beeld van de dag zich al. Het beeld waar we al zo bang voor waren. Niet tot nauwelijks stelten. Alleen Groenpoot en Oeverlopers, maar een Casarca is leuke plus. Via ons netwerk horen we dat de Veenoordkolk leeg is. We skippen de plek en rijden naar de meeuwenplek Buitenwaarden Wijhe. Ook hier alles zo dood als een pier. Oeff een beste tegenvaller. Onze bekende spotvogelplek doet het gewoon. Al 15 jaar betrouwbaar.

Op de trektelpost Windesheim blijven we een half uur posten, we hopen op glimp of geluid



van de IJsvogel. Een soort die na de harde winter een serieuze tik heeft gehad. Helaas geen IJsvogel en we zullen naar onze back-up plek moeten. De rovers doen het echter goed. Paartje Wespendif vliegt over, een adulte Zearend en de altijd lastige Havik. De IJsvogel op onze nestlocatie doet het snel met onze tweede Rode Wouw. Toch een kleine vloekje waarom geen Zwarte.

De vertrouwde Vreugderijkerwaard is op de "gewone" soorten na ook nagenoeg leeg. Zelfs geen enkele stelt die er niet broedt. Op naar de long-stayer adult

zomerkleed Roodhalsfuut, binnen 2 seconden pocket. Pijnlijk als we daarna lezen dat we langs een zingende Grote Karekiet zijn gereden! Teruggaan is geen optie besluiten we.

Op naar Reevediep in Kampen, sinds de bypass van de IJssel is dit één van de beste vogelplekken in Overijssel. Bij aankomst worden we verwelkomt door een andere long-stayer de Kleine Zwaan! Verder onze eerste en enige goede stelt, de Bosruiter.

Aan de andere kant van het gebied weten we nog twee meeuwen te scoren. Al zorgt de Stormmeeuw nog voor een verhitte discussie. Een gedaanteverwisseling met een Pontische meeuw zorgde voor wat ruis. Maar toen het tweede kalenderjaar opnieuw in de scoop werd gezet was de laatste zeker overtuigd.

IJsselmonding is ook leger dan leeg en alleen Krooneend werd toegevoegd. Het wordt harken, schrapen, sprokkelen tegelijk. In de Ketelpolder wordt moeizaam Baardman gehoord, maar vinden we wel onze tweede Kleinst Waterhoen! Twee Cetti's roepen naar hartelust, maar de Grote Kar is een crime. Uiteindelijk een exemplaar zingend gehoord. We hadden afgesproken om 18:00 een tussenbalans op te maken. De teller staat op 155. Een mooie score maar net iets lager dan gehoopt. In ons recordjaar zaten we om 20:00 op 158. Maar toen hadden we nog de troef Steltjes.

Stikkenpolder levert Bontbekplevier op, maar dat was ut. De Purperreiger zit op zijn vaste stek. Daarna mission Paapje en Bosrietzanger. Uur lang overall gezocht op goede plekken, maar nada. Is Bosrietzanger al wel terug? Wordt toch opvallend veel gemeld, maar wij hebben ze niet. Ook plekken bezocht waar ze gemeld waren, maar noppes. De Toendrarietgans die we vijf jaar geleden deden is vandaag ook gewoon nog aanwezig! Is ook plus één.

Terug naar de Wieden en de Weerribben. De gemelde Witvleugelsterns zijn spoorloos, maar de zeer goede Witoogend wordt ternauwernood teruggevonden. Onze laatste soort van de dag is een eenzame Geoorde Fuut in Wetering Oost. Een soort die ook een stuk lastiger is geworden.

Toen we stukken hout voor Roerdomp gingen determineren wisten we het, het is tijd om te stoppen. Dit komt niet meer goed. De uiteindelijke score 160 soorten! Twee soorten onder ons record en 2de hoogste score ooit van onze provincie. We hadden heel veel bonussoorten, maar de steltjes en toch ook de rovers lieten het afweten. Het record staat toch echt super scherp! Overall een schitterende dag met een topteam! Volgende jaar zeker weer.

In totaal dus 160 soorten.

Missers: Paapje, Bosrietzanger, Kleine Bonte Specht en Zwartkopmeeuw.

Krakers: Beide Waterhoentjes, Blijster, Sijs, Velduil, Kleine Zilverreiger, Morinelplevier, Casarca, Roodhalsfuut, Kleine Zwaan en Witoogend.



Biologisch - dynamisch bedrijf

de Zonnehorst

Tuinderij met Boerderijwinkel • Groente - abonnementen • ECEAT Camping

100% Biologische Landbouw en Voeding.

Net buiten het dorp Nieuwleusen, aan **de Evenboersweg in Punthorst** is het biodynamische groenteteeltbedrijf **de Zonnehorst** gevestigd.

Een gevarieerd bedrijf met ook veel natuur, bloemen en bijen.

De **uitgebreide boerderijwinkel** biedt een ruime keus aan biologische producten.

Openingstijden boerderijwinkel:

Maandag van 13.00 tot 18.00 u

Woensdag en vrijdag van 09.00 tot 18.00 u

Zaterdag van 09.00 tot 13.00 u

Tevens **webwinkel** met thuisbezorging tegen een geringe vergoeding.



Over en rond de tuinderij kan ieder die dat leuk vindt het **1 ½ km lange Zonnehorstpad** wandelen om een mooie indruk te krijgen van het totaal.

Meer informatie: www.zonnehorst.nl

Kom eens aan!



Wij zijn doorlopend op zoek naar

JONG TALENT

Meer weten?

0522 - 46 32 82

DULASTA

Metaalbewerking

www.dulasta.nl

Hier de totale lijst:

Grote Canadese Gans - *Branta canadensis*
Brandgans - *Branta leucopsis*
Grauwe Gans - *Anser anser*
Toendrarietgans - *Anser serrirostris*
Kolgans - *Anser albifrons*
Knobbelzwaan - *Cygnus olor*
Kleine Zwaan - *Cygnus columbianus*
bewickii
Bergeend - *Tadorna tadorna*
Casarca - *Tadorna ferruginea*
Zomertaling - *Spatula querquedula*
Slobeend - *Spatula clypeata*
Krakeend - *Mareca strepera*
Smient - *Mareca penelope*
Wilde Eend - *Anas platyrhynchos*
Wintertaling - *Anas crecca*
Krooneend - *Netta rufina*
Tafeleend - *Aythya ferina*
Witoogeend - *Aythya nyroca*
Kuifeend - *Aythya fuligula*
Patrijs - *Perdix perdix*
Kwartel - *Coturnix coturnix*
Nachtzwaluw - *Caprimulgus europaeus*
Gierzwaluw - *Apus apus*
Koekoek - *Cuculus canorus*
Holenduif - *Columba oenas*
Houtduif - *Columba palumbus*
Turkse Tortel - *Streptopelia decaocto*
Waterral - *Rallus aquaticus*
Waterhoen - *Gallinula chloropus*
Meerkoet - *Fulica atra*
Kleinst Waterhoen - *Zapornia pusilla*
Klein Waterhoen - *Zapornia parva*
Dodaars - *Tachybaptus ruficollis*
Roodhalsfuut - *Podiceps grisegena*
Fuut - *Podiceps cristatus*
Geoorde Fuut - *Podiceps nigricollis*
Scholekster - *Haematopus ostralegus*
Kluut - *Recurvirostra avosetta*
Kievit - *Vanellus vanellus*
Bontbekplevier - *Charadrius hiaticula*

Kleine Plevier - *Charadrius dubius*
Morinelplevier - *Charadrius morinellus*
Regenwulp - *Numenius phaeopus*
Wulp - *Numenius arquata*
Grutto - *Limosa limosa*
Houtsnip - *Scolopax rusticola*
Watersnip - *Gallinago gallinago*
Oeverloper - *Actitis hypoleucos*
Tureluur - *Tringa totanus*
Bosruiter - *Tringa glareola*
Groenpootruiter - *Tringa nebularia*
Kokmeeuw - *Chroicocephalus ridibundus*
Stormmeeuw - *Larus canus*
Grote Mantelmeeuw - *Larus marinus*
Zilvermeeuw - *Larus argentatus*
Pontische Meeuw - *Larus cachinnans*
Kleine Mantelmeeuw - *Larus fuscus*
Visdief - *Sterna hirundo*
Zwarte Stern - *Chlidonias niger*
Ooievaar - *Ciconia ciconia*
Aalscholver - *Phalacrocorax carbo*
Lepelaar - *Platalea leucorodia*
Roerdomp - *Botaurus stellaris*
Blauwe Reiger - *Ardea cinerea*
Purperreiger - *Ardea purpurea*
Grote Zilverreiger - *Ardea alba*
Kleine Zilverreiger - *Egretta garzetta*
Wespendief - *Pernis apivorus*
Sperwer - *Accipiter nisus*
Havik - *Accipiter gentilis*
Bruine Kiekendief - *Circus aeruginosus*
Rode Wouw - *Milvus milvus*
Zeearend - *Haliaeetus albicilla*
Buizerd - *Buteo buteo*
Kerkuil - *Tyto alba*
Steenuil - *Athene noctua*
Ransuil - *Asio otus*
Velduil - *Asio flammeus*
Oehoe - *Bubo bubo*
Bosuil - *Strix aluco*
IJsvogel - *Alcedo atthis*

Middelste Bonte Specht - *Dendrocoptes medius*
Grote Bonte Specht - *Dendrocopos major*
Zwarte Specht - *Dryocopus martius*
Groene Specht - *Picus viridis*
Torenvalk - *Falco tinnunculus*
Boomvalk - *Falco subbuteo*
Slechtvalk - *Falco peregrinus*
Gruuwe Klauwier - *Lanius collurio*
Wielewaal - *Oriolus oriolus*
Gaai - *Garrulus glandarius*
Ekster - *Pica pica*
Kauw - *Coloeus monedula*
Roek - *Corvus frugilegus*
Zwarte Kraai - *Corvus corone*
Raaf - *Corvus corax*
Zwarte Mees - *Periparus ater*
Kuifmees - *Lophophanes cristatus*
Glanskop - *Poecile palustris*
Matkop - *Poecile montanus*
Pimpelmees - *Cyanistes caeruleus*
Koolmees - *Parus major*
Baardman - *Panurus biarmicus*
Boomleeuwerik - *Lullula arborea*
Veldleeuwerik - *Alauda arvensis*
Oeverzwaluw - *Riparia riparia*
Boerenzwaluw - *Hirundo rustica*
Huiszwaluw - *Delichon urbicum*
Cetti's Zanger - *Cettia cetti*
Staartmees - *Aegithalos caudatus*
Fluiter - *Phylloscopus sibilatrix*
Fitis - *Phylloscopus trochilus*
Tijftjaf - *Phylloscopus collybita*
Grote Karekiet - *Acrocephalus arundinaceus*
Rietzanger - *Acrocephalus schoenobaenus*
Kleine Karekiet - *Acrocephalus scirpaceus*
Spotvogel - *Hippolais icterina*
Sprinkhaanzanger - *Locustella naevia*
Snor - *Locustella luscinioides*
Zwartkop - *Sylvia atricapilla*
Tuinfluiter - *Sylvia borin*

Braamsluiper - *Curruca curruca*
Grasmus - *Curruca communis*
Vuurgoudhaan - *Regulus ignicapilla*
Goudhaan - *Regulus regulus*
Winterkoning - *Troglodytes troglodytes*
Boomklever - *Sitta europaea*
Boomkruiper - *Certhia brachydactyla*
Spreeuw - *Sturnus vulgaris*
Beflijster - *Turdus torquatus*
Merel - *Turdus merula*
Zanglijster - *Turdus philomelos*
Grote Lijster - *Turdus viscivorus*
Gruuwe Vliegenvanger - *Muscicapa striata*
Roodborst - *Erithacus rubecula*
Blauwborst - *Luscinia svecica*
Nachtegaal - *Luscinia megarhynchos*
Bonte Vliegenvanger - *Ficedula hypoleuca*
Zwarte Roodstaart - *Phoenicurus ochrurus*
Gekraagde Roodstaart - *Phoenicurus phoenicurus*
Roodborsttapuit - *Saxicola rubicola*
Tapuit - *Oenanthe oenanthe*
Huisemus - *Passer domesticus*
Ringmus - *Passer montanus*
Heggenmus - *Prunella modularis*
Gele Kwikstaart - *Motacilla flava*
Noordse Kwikstaart - *Motacilla flava thunbergi*
Grote Gele Kwikstaart - *Motacilla cinerea*
Witte Kwikstaart - *Motacilla alba*
Graspieper - *Anthus pratensis*
Boompieper - *Anthus trivialis*
Vink - *Fringilla coelebs*
Appelvink - *Coccothraustes coccothraustes*
Goudvink - *Pyrrhula pyrrhula*
Groenling - *Chloris chloris*
Kneu - *Linaria cannabina*
Putter - *Carduelis carduelis*
Sijs - *Spinus spinus*
Geelgors - *Emberiza citrinella*
Rietgors - *Emberiza schoeniclus*

BEZOEK AAN MAATSCHAP HOEVE-COSTER OP 20-02-2021.

Bij wie:

Wicher en Aaltje Hoeve en Jarno
Molenhoekseweg 1
Rouveen

We worden heel gastvrij ontvangen met koffie en koek in de gezellige woonkeuken van Aaltje en Wicher.

Sinds 2010 bestaat de biologische boerderij van de familie Hoeve.

Op dit moment hebben zij zo'n 85 melkkoeien.

De familie is met het biologisch bedrijf gestart vanuit het besef van het rentmeesterschap: We hebben de taak om goed voor de aarde te zorgen.

Dierenwelzijn is essentieel, daarom lopen er in de stal koeien met een spiertje extra. Zieke koeien worden behandeld, zoveel mogelijk met natuurlijke middelen: "we gaan niet met zieke beesten tobben".

We zijn benieuwd hoelang het duurt om van gangbaar bedrijf over te schakelen naar biologische bedrijfsvoering. In de eerste plaats sluit je aan bij het bestaande proces en van daaruit ga je aan het werk.

Wicher en Jarno vertellen, dat het ongeveer 5 jaar duurt voordat de grond als biologische grond te beschouwen is. Gedurende deze periode is er dus minder opbrengst. Vooral in het eerste jaar is het moeilijk: je moet nog heel veel ervaren, hebt veel minder opbrengst en andere boeren volgen je nauwlettend.

De grond omschakelen vraagt een grote investering: je moet een buffer hebben om de mindere opbrengst op te vangen, heel nauwkeurig het proces van de omschakeling volgen, evenwichtige bemesting voor elkaar krijgen en veel ervaring opdoen.

Ook de koeien moeten omschakelen; zij krijgen ander voedsel dan voorheen. De koeien hebben 1-2 jaar nodig, voordat zij volledig gewend zijn aan ander voer. Naast het gras krijgen zij bio krachtvoer en mais.

Als bioboer heb je meer land nodig. Naïef als wij zijn, denken wij dat bijvoorbeeld de landschappen de bioboeren enige voorrang geven in het pachten van het land. Vaak is dat niet het geval. De pachtperiode die regelmatig gegeven wordt is die van 1 jaar. Een jaar is vaak niet lonend voor de biologische bedrijven.

Waar lopen jullie tegen aan?

Biologisch boeren is arbeidsintensief

Banken en overheden omarmen het overschakelen naar biologische boerenbedrijven. In de praktijk blijkt de medewerking van banken en overheden

nogal tegen te vallen. Zonder financiële buffer kun je de omschakeling nauwelijks overbruggen.

Als biologisch boerenbedrijf heb je meer land nodig, maar land verwerven of pachten is niet altijd makkelijk. Omdat het moet omschakelen naar biologisch, zijn kortlopende pachtcontracten niet interessant.

De helicopterview ontbreekt weleens bij de overheid....

De opvolging was ook probleem: gelukkig is Jarno er bijgekomen! Maar als er geen jongeren zijn die willen opvolgen, dan wordt het een probleem voor onze sector. Jongeren hebben draagkrachtige ouders nodig om hypotheek/ lening te krijgen. Ook subsidies zijn niet altijd bereikbaar. Het zou mooi zijn als jongeren, die willen omschakelen van gangbaar naar biologisch, gesteund worden bij overname van een bedrijf.

En het “onkruid”?

Onkruid is niet altijd een probleem. Veel 'onkruid' zoals paardenbloemen etc. zijn goed voor de insecten en koeien kunnen dat gewoon eten en krijgen daardoor ook een breder palet aan mineralen binnen. Wat bijvoorbeeld wel een probleemonkruid is, is het ridderzuring. Deze planten moeten handmatig met wortel eruit worden getrokken en dit is arbeidsintensief.

Jarno gaat alvast weg: hij gaat aan het werk met het installeren van de plasdraspompen. Dit wordt gedaan in het weidevogelgebied, deze plasdrassen moeten zorgen voor meer voedsel voor de weidevogels.

Ook is er bescherming rondom dit gebied vanaf april tot eind juni. Dat is nodig, want de wulpen worden bedreigd. Vooral door predatie, ofwel het leeghalen van de nesten van wulpen (en andere weidevogels) door kraaien, vossen, reigers en andere zoogdieren. En we hebben het dan over zowel de eieren als over de jonge vogels die als prooi verorberd worden. Zo, weer iets geleerd.....

De maatschap is een bedrijf dat dus ook oog heeft voor de weidevogels. Het maaien gaat om de nesten van alle weidevogels heen, er wordt rekening gehouden met de broedtijd.

Er is reeds een weidevogelkaas op de markt: een project van de C.Z. "Rouveen", Vogelbescherming Nederland en een aantal biologische boeren in onze omgeving. (Deze kaas is te koop in de boerderijwinkel Oude Rijksweg 300 te Rouveen).

Ook hebben we het nog gehad over het terrein van Staatsbosbeheer in Olde Maten. Hier zijn veel minder weidevogels. Deze grond wordt te schraal voor weidevogels, zoals de wulp. Op sommige delen hiervan is sprake van verdroging. Wat hier zou helpen is (lichte) natuurbemesting en een ander waterbeleid. Ook zijn hier sloten verwijderd wat de waterhuishouding niet ten goede komt.

We maken een paar afspraken over samenwerkingsmogelijkheden..
We zijn heel blij met de inbreng van Wicher, Aaltje en Jarno en hopen in de toekomst op leuke samenwerking.

Clarien en Lia

BESTRIJDING EIKENPROCESSIERUPS IN GEMEENTE STAPHORST

De afgelopen jaren hadden mensen in onze gemeente soms overlast van de eikenprocessierups. Daarom begint de gemeente Staphorst dit jaar al vroeg met de bestrijding van deze rupsen. Op die manier hopen we de overlast straks te beperken.

Een gespecialiseerd bedrijf spuit een biologisch middel in de bomen met een tractor en een grote nevelspuit. Het middel is ongevaarlijk voor mensen, huisdieren, vogels en planten. Wij houden rekening met beschermde vlindersoorten en mijden plekken waar deze te vinden zijn. De tractor en het gezoem van de nevelspuit kunt u misschien in de omgeving horen. Dit duurt gelukkig maar kort: want de tractor staat niet stil, maar rijdt continu door. We proberen de overlast zoveel mogelijk te beperken.



Foto Cees Moeke

Wat kunt u zelf doen?

U kunt als tuineigenaar ook helpen bij de bestrijding van de eikenprocessierups. Dat doet u door te zorgen voor meer biodiversiteit. Met veel groen en bloeiende planten in uw tuin trekt u namelijk insecten en tuinvogels die rupsen eten.

Een melding doen

Meer informatie vindt u op www.staphorst.nl/eikenprocessierups. U kunt een melding doen via Fixi, ons nieuwe systeem voor [meldingen openbare ruimte](#). U kunt ook de Fixi-app downloaden via de Appstore of Google Playstore. Een melding maken kan 7 dagen per week, 24 uur per dag.

Artikel overgenomen van weblog Staphorst/Rouveen, 2 mei 2021

EIKENPROCESSIERUPS

Vijanden



*De bronswesp *Anastatus bifasciatus* parasiteert op vlindereieren. De eitjes op de afbeelding zijn overigens niet van de eikenprocessierups.*

De belangrijkste vijanden van de rups zijn vogels, insecten en eencelligen zoals bacteriën. Ook verschillende virussen tasten de rups aan.

Vogels

Veel vogels mijden harige rupsen en al helemaal als de haren deels uit brandharen bestaan. Er zijn echter een aantal vogels die juist graag processierupsen eten, zoals de koolmees en de koekoek.^[15] De koolmees slaat een buitgemaakte rups eerst een paar keer tegen een boom zodat de meeste brandharen worden afgeworpen. De koekoek is zelfs een specialist in het eten van harige, giftige rupsen. De maag van de vogel heeft een verstevigde maagwand die het spijsverteringsstelsel beschermt. De haren worden middels een braakbal uitgescheiden.^[26]

Ook van andere vogelsoorten is waargenomen dat ze specifiek de (eiken)processierups buitmaken. Voorbeelden zijn de pimpelmees, de boomklever, de kauw en de spreeuw.^[27]

Vleermuizen

Naast vogels zijn ook vleermuizen belangrijke vijanden van de processierups. Zij laten de rupsen zelf met rust maar jagen op de nachtactieve vlinders. Een voorbeeld zijn de grootoorvleermuizen uit het geslacht *Plecotus*.^[28]

Insecten

Verschillende insecten eten de rupsen van de vlinder, zoals larven van de groene gaasvlieg (*Chrysoperla carnea*). Ook sommige mieren zoals de kale bosmier (*Formica polyctena*) jagen op de vlinder en de verschillende stadia. Ten slotte zijn er ook een aantal kevers die gespecialiseerd zijn in het eten van rupsen en onder andere de eikenprocessierups buitmaken. Een voorbeeld is de grote poppenrover, deze kever is echter sinds de jaren 1950 in Nederland niet meer aangetroffen. In Duitsland speelt deze soort nog wel een rol in de

natuurlijke bestrijding van de rups. Ook de rupsenaaskever (*Dendroxena quadrimaculata*) lust graag de larven van de vlinder. Vrij recentelijk, in 2012, werd ontdekt dat ook de larve van het tweestippelig lieveheersbeestje de rupsen lust en door de spinsels heen kan knagen.^[29]

De eikenprocessierups wordt verder geparasiteerd door verschillende bronswespen (*Anastatus bifasciatus*, *Anastatus japonicus* en *Eurytoma verticillata*), sluipvliegen (*Blondelia nigripes*, *Carcelia iliaca*, *Compsilura concinnata*, *Masicera sphingivora*, *Pales processioneae*, *Phryxe semicaudata*, *Winthemia venusta*, *Zenillia libatrix*) en sluipwespen (*Heteropelma amictum*, *Ooencyrtus masii*, verschillende soorten uit het geslacht *Trichogramma* en *Pimpla hypochondriaca*). De schildwesp *Meteorus versicolor* jaagt alleen op de rupsen.

Parasieten

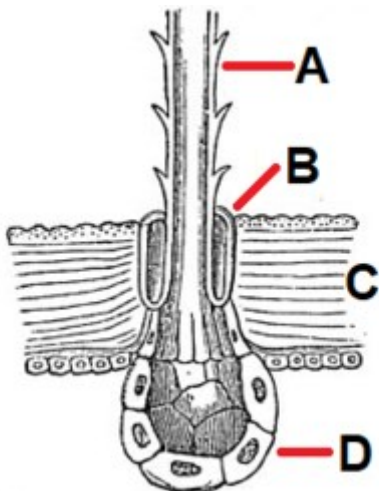
Van sommige parasieten is bekend dat ze succesvol kunnen zijn als ze worden ingezet bij het bestrijden van de rups. Een voorbeeld is de schildwesp *Meteorus versicolor*. Als de wesp echter in grote aantallen wordt verspreid, krijgen ook hyperparasieten een kans; dit zijn parasieten die weer op de schildwesp parasiteren. Dergelijke hyperparasieten drukken zo de rol van soorten die worden ingezet als biologisch bestrijdingsmiddel.^[9]

De eikenprocessierups heeft te lijden onder vele eencellige parasieten, zoals de bacterie *Bacillus thuringiensis* die voornamelijk de rupsen aantast. Deze soort wordt vaak ingezet als biologisch bestrijdingsmiddel. Ook verschillende parasieten die tot de aan de schimmels verwante Microsporidia behoren kunnen de rups doden. Onder andere soorten uit het geslacht *Endoreticulatus*. Ook de soort *Nosema bombycis*, die vooral bekend is vanwege de schade aan de zijderupsenteelt, kan onder laboratoriumcondities de eikenprocessierups infecteren.

Verdediging en brandharen



De lange, witte zichtbare haren zijn niet de gevaarlijke brandharen.



Schematische doorsnede van een brandhaar van de rups.

Legenda

- A = Brandhaar
- B = Elastische ring
- C = Huid van de rups
- D = Gifklier

De meeste rupsen kennen een goede camouflage of houden zich verscholen. De processierups is echter zo giftig dat het dier geen enkele moeite doet om zich te verbergen.^[30] De rupsen kennen ook geen vorm van afweergedrag zoals

piepende geluidjes of het zich uit de boom laten vallen zoals bekend is van veel rupsen die tot andere soorten behoren. Wel biedt het nest waarin ze zich steeds terugtrekken bescherming tegen vijanden vanwege de grote hoeveelheid opgeslagen brandharen in de vorm van afgeworpen vervellingshuidjes.

De brandharen van de rups zijn de enige vorm van verdediging. De haartjes dienen om insectenetende vogels en kleine zoogdieren op afstand te houden. De brandharen vormen voor de mens echter eveneens een potentieel gevaar voor de gezondheid.^[31] Iedere rups draagt tienduizenden tot honderdduizenden brandharen, en na iedere vervelling worden de haartjes vervangen door nieuwe exemplaren. Rupsen krijgen bovendien na iedere vervelling meer brandharen. De laatste stadia bevatten ongeveer 700.000 brandharen per rups.^[13]

De brandharen van de eikenprocessierups zijn gemiddeld langer dan die van andere soorten uit het geslacht *Thaumetopoea* waartoe de vlinder behoort, zoals *Thaumetopoea pinivora* en de dennenprocessierups (*Thaumetopoea pityocampa*).^[32]

De brandharen zijn bestendig tegen hitte en koude en kunnen zes jaar nadat ze werden gevormd nog voor overlast zorgen.^[23]

De chemische structuren in de brandharen werden voor het eerst wetenschappelijk onderzocht in de jaren vijftig door Franse onderzoekers. Zij stelden vast dat de rupsen een reactie veroorzaakten die ervoor zorgt dat histamine vrijkomt in het bloed. In 1986 werden voor het eerst de eiwitten onderzocht die door de haarklieren werden uitgescheiden, eveneens door Franse wetenschappers.^[33] Zij ontdekten verschillende soorten eiwitten, waarvan er één in bijzonder hoge concentraties voorkwam; thaumetopoïne. Thaumetopoïne is een voor zoogdieren lichaamsvreemd eiwit dat een

molecuulgrootte heeft van 28 kiloDalton.^[25] Uit testen met de huid van varkens bleek dat dit de veroorzaker was van de allergische reactie.^[34]

Het lichaam van de rups is bedekt met lange, witte haren die op roodachtige wratten staan ingeplant, dit zijn echter niet de brandharen. De brandharen of setae zijn ongeveer 0,2 tot 0,3 millimeter lang, zijn pijlvormig en hebben weerhaakjes waarmee ze zich makkelijk vastzetten in de huid of andere zachte weefsels.^[19]

De brandharen worden normaal gesproken bedekt door een huidplooi, maar bij verstoring wordt de plooi teruggetrokken en komen de brandharen bloot te liggen. De brandharen kunnen door grotere vertakte haren worden losgemaakt waarna ze zich in grote aantallen verplaatsen door de lucht. Ze komen makkelijk op de huid terecht waar ze kleine ontstekingen veroorzaken die zich manifesteren als kleine, rode bultjes. De bultjes kunnen leiden tot een hevige jeuk. Met name de slijmvliezen zijn gevoelig voor de brandharen. Als de haartjes in de ogen terechtkomen ontstaat een pijnlijke ontstekingsreactie.

De brandharen zijn daarnaast hol van binnen en voorzien van een gifklier aan de basis. Als de haartjes worden doorgeslikt of worden ingeademd kunnen ze ontstekingen van het maagdarmsstelsel respectievelijk de luchtwegen veroorzaken. Het inademen van de haren kan leiden tot het opgeven van bloed.^[8] Dit kan in extreme gevallen leiden door de dood van mens of dier.^[24]

Met name spelende kleine kinderen zijn kwetsbaar omdat zij de rupsen zonder schroom oppakken en ermee kunnen spelen.^[35]

Overlast bij de mens



Een verlaten nest bevat nog de ontlasting (boven) en de vervellingshuidjes (onder) van de rupsen en kan nog jarenlang overlast geven.



De overlast die de brandharen van de rups kunnen veroorzaken was reeds bij de Romeinen bekend.^[14] De brandharen kunnen directe gezondheidsschade toebrengen maar kunnen ook zorgen voor indirecte overlast, zoals schade aan eikenbomen, ziekte bij huisdieren en vee zoals koeien en paarden en ten slotte kunnen gebieden waar veel rupsen voorkomen leiden tot klachten bij mensen in buitengebieden. Hierdoor kan een rupsenplaag een negatieve invloed hebben op campings, festivals en andere vormen van toerisme. Indien een deel van een bos

veel processierupsen herbergt, kan het volledig ontoegankelijk worden voor het publiek door de enorme hoeveelheden brandharen in de lucht.^[6] Met name op dagen waarbij een harde wind waait zal de overlast toenemen.

De giftige stoffen die in de brandharen aanwezig zijn behoren tot de antigenen; dit zijn stoffen die op zichzelf niet giftig zijn maar wel een sterke allergische reactie veroorzaken. Het afweersysteem reageert heftig op het contact met dergelijke stoffen wat een orthoergische reactie wordt genoemd. De huidontstekingen die veroorzaakt worden door de eikenprocessierups worden aangeduid met processierups-dermatitis, eikenprocessierups-dermatitis, erucisme, rupsenziekte of rupsdermatose.^[14] Mensen die eerder contact hebben gehad met de brandharen zullen in de regel ernstigere klachten krijgen als ze wederom worden blootgesteld.^[13]

De rupsen hoeven niet te worden aangeraakt om in contact te komen met de brandharen: ook de verlaten nesten zitten vol met de microscopisch kleine haartjes. De haartjes verspreiden zich met de wind en kunnen zo in contact komen met wandelaars of fietsers. Blootstelling aan de brandharen kan plaatsvinden tot een afstand van 500 meter. Ook besmetting van wasgoed dat aan de waslijn hangt te drogen komt voor, evenals besmetting van tenten die zijn opgezet in de buurt van door de rups geïnfesteeerde eiken.^[13] Ten slotte kunnen zelfs de trillingen die veroorzaakt worden door het verkeer de haartjes doen verspreiden.^[25]

De haren verschijnen vanaf ongeveer half mei tot eind juni op de rupsen. De haren blijven ook na het vertrek van de rupsen in de nesten, die aan de stammen en dikke takken hangen, aanwezig. Na jaren kunnen deze nesten bij aanraking nog overlast veroorzaken.

Niet alle personen zijn even gevoelig voor de brandharen. Soms kunnen andere verschijnselen ontstaan, namelijk braken, duizeligheid en koorts. In zeldzame gevallen kan een anafylactische shock optreden; dit is een hevige allergische reactie die levensbedreigend kan zijn als er niet medisch wordt ingegrepen.^[9]

Huid

De brandharen veroorzaken verdikte delen van de huid (papels) die kleine blaasjes dragen (vesicula) welke hevige jeuk veroorzaken. Er kunnen tot honderden van dergelijke ontstekingsreacties ontstaan. Doordat vaak gekrabd wordt op de bultjes ontstaan korstjes (strophulus) die na enkele dagen afvallen. Na ongeveer een maand zijn deze veranderd in donker gekleurde plekjes. Ongeveer een week later verdwijnen deze vlekjes.^[14] Indien rode bultjes ontstaan op de huid als gevolg van blootstelling wordt aangeraden niet te krabben of te wrijven. Dit zorgt ervoor dat de haartjes dieper doordringen in de huid.

Ogen

De ogen kunnen geïrriteerd raken door de brandharen, in ernstige gevallen kan een ontsteking van het bindvlies van de ogen ontstaan, dit wordt conjunctivitis of bindvliesontsteking genoemd. Soms komen patiënten voor waarbij de naaldjes in de oogbol terecht zijn gekomen door migratie. Ze veroorzaken dan chronische oogontstekingen die alleen operatief behandeld kunnen worden.^[31] Eind juli 2019 werd bekend dat veel Nederlandse patiënten ernstige oogklachten kregen als gevolg van blootstelling aan de haartjes van de eikenprocessierups. Ongeveer een kwart van de ondervraagde oogartsen kreeg te maken met patiënten met aan de rups gelateerde oogklachten, variërend van rode ogen tot een sterk verminderd zicht. Bij tien van hen is blijvende oogschade ontstaan. Veel artsen bleken nog niet goed bekend met de symptomen van brandharen in het oog waardoor veel mensen verkeerd of te laat effectief werden behandeld.^[36]

Luchtwegen

Omdat de haartjes zo klein zijn, kunnen ze tot diep in de longen doordringen in de longblaasjes. Hier kunnen ze astmatische bronchitis veroorzaken, een longaandoening die gekenmerkt wordt door een piepende ademhaling.^[31] Een voorbeeld van een fataal geval betrof een jongen die al spelend in een boom klom en daarbij met vele rupsen in aanraking kwam.^[6] In 1997 werd een Nederlandse man onwel door de brandharen en moest meerdere malen gereanimeerd worden als gevolg van blootstelling aan de brandharen in de longen. Waarschijnlijk heeft het bestrijdingsmiddel diflubenzuron hierbij ook een rol gespeeld.^[37]

Huisdieren en vee

Ook huisdieren zijn gevoelig voor de rupsenhaartjes, zoals honden en katten. De haartjes kunnen in ernstige gevallen blindheid veroorzaken, vooral honden zijn hier gevoelig voor. Honden die met een nest of nestrestant 'spelen' door deze bijvoorbeeld in de bek te nemen kunnen zeer ernstige schade aan de bek, tong en de slijmvliezen krijgen. In ernstige gevallen kan de hond zijn tong verliezen als gevolg van tongnecrose door de infectie.^[38]

Huisdieren zoals katten die in aanraking zijn gekomen met de brandharen door over de grond te rollen kunnen de haartjes door hun vacht het huis in brengen. Ook van honden is een dergelijk gedrag bekend. Een loslopende hond die in een kuil met daarin gedeponeerde rupsen terechtkwam, kreeg ernstige klachten aan de ogen en bek waarna de eigenaar het dier naar de dierenarts bracht. Het gevolg was dat na het consult ook de eigenaar, de arts en zijn assistente vele rode bultjes op de huid vertoonden.^[25]

Vee dat langs bosranden graast kan ernstige hinder ondervinden van de brandharen.^[6] In 2007 werden paarden ziek door het eten van hooi. Na analyse

middels een elektronenmicroscopie bleek dat het hooi afkomstig was uit de Belgische provincie Limburg en besmet was met brandharen van de eikenprocessierups.^[39]

Op een veehouderij in Brabant werden een aantal gezonde paarden en schapen plotseling ziek, naar later bleek door de brandharen van de processierups. De meeste dieren vertoonden diarree en opgezwollen slijmvliezen, één schaap overleed aan de gevolgen ervan.^[25]

Tijdens een hevige uitbraak van 1878 waren de rupsen zo talrijk dat ze zelfs gras aten, waardoor de koeien in het grasland ontstekingen aan hun tong kregen. Van paarden is bekend dat als ze besmet hooi eten last kunnen krijgen van opgezwollen monddelen, blaren in de mond en keel, zwelling van de hals en het hoofd en ontstoken ogen.^[13]

Bestrijding



*De rups wordt hier bestreden door een preparaat met de bacterie *Bacillus thuringiensis* op de bomen te spuiten*

Vanwege de toenemende overlast worden verschillende methoden toegepast om de eikenprocessierups te bestrijden. Door vroegtijdig ingrijpen kan soms een plaag worden voorkomen. Dit gebeurt door een biologisch of chemisch bestrijdingsmiddel te spuiten in

de toppen van eikenbomen waar eieren of de nesten van de rups zijn aangetroffen.

Een onderdeel van de bestrijding is het monitoren van de aanwezigheid van de rupsen om in kaart te brengen waar de overlast het grootst zal zijn. Hiertoe worden er vliedervallen geplaatst om de mogelijke overlast van het volgend jaar te kunnen voorspellen. De Wageningen Universiteit heeft een budget gekregen om te onderzoeken wat de beste methoden zijn om de rups te bestrijden.^[40]

Carola Schouten, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, heeft in 2012 een kennisplatform in het leven geroepen waar burgers zich kunnen informeren over de rups, zie de externe links.^[41]

De jonge rupsen hebben nog geen brandharen en kunnen zonder persoonlijke beschermingsmiddelen geruimd worden. Bestrijding van oudere rupsen die wel brandharen bezitten is specialistisch werk waarvoor daartoe gecertificeerde bedrijven worden ingezet.

De eikenprocessierups kan aangepakt worden met biologische bestrijding, mechanische bestrijding, thermische bestrijding of met chemische bestrijding.

De toe te passen bestrijdingstechniek kan worden gekozen op basis de hoeveelheden rupsen, de bereikbaarheid ervan en de mate van overlast. Ook de mate van effectiviteit en de kosten zijn van belang. Sommige technieken kunnen worden gecombineerd.^[13]

Biologische bestrijding



Eikenprocessierupsen beginnen aan hun 'processie'.

De rups kan worden bestreden met een plantenaftreksel van knoflook en ui.^[42]

Natuurlijke predatoren nemen een deel van de bestrijding voor hun rekening. Vastgesteld is dat de koolmees graag eikenprocessierupsen en zelfs poppen ervan eet.^[43] Op meerdere plaatsen zijn in Nederland sinds 2015 op risicoplacaten grootschalig mezenestkastjes opgehangen om de aanwezigheid van deze vogels te stimuleren.

Vaak worden preparaten van de bacterie *Bacillus thuringiensis* over de bomen en nesten gespoten, deze bacterie doodt de rupsen van de vlinder. Van het virus *Smithiavirus pityocampae* is bekend dat het de rupsen van de vlinders uit het geslacht *Thaumetopoea* aantast en uiteindelijk doodt. Ook

eencellige wormen, nematoden of aaltjes genoemd, worden ingezet bij de bestrijding van de rups. Een belangrijk nadeel van dergelijke bestrijdingsmiddelen is wel dat ook andere vlinders en soms andere groepen van insecten worden getroffen.

Biologische bestrijdingsmiddelen kunnen soms slachtoffers veroorzaken onder het vee dat in naastgelegen percelen graast. In Noord-Brabant werden in 2005 een aantal gezonde paarden plots zo ziek dat er een dier geëuthanaseerd moest worden. Het bleek dat vlak hiervoor een aantal eikenbomen was behandeld met een bestrijdingsmiddel tegen de eikenprocessierups dat een

bacterie bevatte die de rups moest doden. Het is niet bekend of de dieren ziek werden als gevolg van blootstelling aan de vrijgekomen brandharen of door het bestrijdingsmiddel zelf.^[25]

Mechanische bestrijding



Het opzuigen van de rupsen door professionele bestrijders

Een mechanische manier van bestrijding is het wegzuigen van de rupsen. Wegzuigen heeft het voordeel dat geen andere insectensoorten worden getroffen, wat met name bij gebruik van gif wel het geval is. De afgezogen rupsen kunnen worden begraven op een plaats die gedurende acht jaar onaangeroerd blijft, de brandharen zijn dan afgebroken. Ook kunnen ze in water worden gebracht, bijvoorbeeld door ze in een mesttank die voor een klein deel gevuld is met water te zuigen. De modderachtige massa van water, dode rupsen en nestrestanten kan worden gestort als bedrijfsafval.^[13] Ook

kan het eikenprocessierups-afval bij hoge temperatuur worden verbrand. De nesten worden daartoe verzameld in kunststof vaten om een veilige verwerking in een verbrandingsoven mogelijk te maken.^[44]

Thermische bestrijding

Onder thermische bestrijding wordt het verbranden van de rupsen verstaan. De rupsen kunnen direct aan de boom worden verbrand of worden opgezogen en meteen daarna bij een temperatuur van minimaal 600 graden Celsius worden verschroeid tot as. Indien de methode van zuigen en opvangen in water wordt toegepast is verbranden niet meer mogelijk omdat het residu te veel water bevat.^[13]

Thermische bestrijding kent enige nadelen, zo komen er bij het wegbranden van de nesten veel brandharen vrij en kan de boom ernstig beschadigd raken. Ook is er kans op bermbranden aanwezig als gevolg van omlaag vallende nestdelen die de ondergroei in brand zetten.^[13]

Chemische bestrijding

Een proef met de inzet van het chemische bestrijdingsmiddel Vertimec, die in 2020 zou plaatsvinden, werd afgeblazen omdat dit niet-selectieve middel teveel schadelijke gevolgen zou hebben voor andere insecten en vogels.^[45]

Externe links

- Voorlichtingswebsite van de Nederlandse overheid betreffende (overlast door) de eikenprocessierups
- Filmpje van schooltv over de eikenprocessierups
- Eikenprocessierups bij Kennis- en Adviescentrum Dierplagen
- De eikenprocessierups: waarom komen we er niet vanaf? - Universiteit van Nederland

Bronvermelding

Referenties

1. ↑^{a b} Nederlands Soortenregister, Eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*).
2. ↑ RTL Nieuws, Verdriedubbeling aantal processierupsen: 'Dit probleem gaat niet meer weg'.
3. ↑ *Eikenprocessierups*. Vlinderstichting
4. ↑ Natuurmonumenten - Frans Bosscher, Slecht weer verspreidt eikenprocessierupsen - 14 juni 2019.
5. ↑ NRC - Anne Martens, Hoe jeuken de haren van de eikenprocessierups?
6. ↑^{a b c d} Bernhard Grzimek, *Het Leven Der Dieren Deel VI: Reptielen*. Kindler Verlag AG (1971), Pagina 406, 409. ISBN 90 274 8621 2.
7. ↑^{a b c d} D Hillenius ea, *Spectrum Dieren Encyclopedie Deel 5: ORI - SCH*. Uitgeverij Het Spectrum (1971), Pagina 1739, 1740. ISBN 90 274 2091 2.
8. ↑^{a b} Lekturama Encyclopedie, *Geheimen der dierenwereld deel 7 – De kille wereld der stilte – Reptielen*. Uitgeverij Lekturama, Pagina 195.
9. ↑^{a b c d e f g h i j k l m} Invasive Species Compendium - Claire Beverley, *Thaumetopoea processionea* (oak processionary moth').
10. ↑ Julia Halperin, Willi Sauter, The occurrence of *Thaumetopoea processionea* L. (Lep.: Thaumetopoeidae) on mt. Hermon - 1999.
11. ↑ Groenen F, 2010, Variation of *Thaumetopoea processionea* (Notodontidae: Thaumetopoeinae) in Europe and the Middle East.
12. ↑ Omhoog naar:^{a b c d e f} Vlinderstichting, Eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*).
13. ↑^{a b c d e f g h i j k l m n o p q} Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Leidraad beheersing eikenprocessierups (2013).
14. ↑^{a b c d e f g} H.A.M. Neumann & W.J.J. Koekkoek, Dermatitis door de eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*) - 11 augustus 1996.
15. ↑^{a b c} Kleine Winkler Prins, *Dieren encyclopedie deel 6: PAA - RUN*. Winkler Prins (1980), Pagina 1743, 1744. ISBN 90 10 02845 3.
16. ↑ Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD), Eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*).
17. ↑ Waarnemingen.be, Eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*).
18. ↑ La santé des forêts en Wallonie-Processionnaire du chène. owsf.environnement.wallonie.be. Geraadpleegd op 1 juli 2020.
19. ↑^{a b c d} RIVM briefrapport 090141001/2013 W.I. Hagens & C. Mulder, Gezondheidsaspecten van de eikenprocessierups. Een update van de wetenschappelijke literatuur.
20. ↑ Waarnemingen.nl, Eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*).

21. ↑ Frans Groenen & Nicolas Meurisse, Historical distribution of the oak processionary moth *Thaumetopoea processionea* in Europe suggests recolonization instead of expansion.
22. ↑ Groenkennisnet, dossier eikenprocessierups, bezocht 31-05-2019
23. ↑^{a b} Bomen Bieb, Eikenprocessierups - *Thaumetopoea processionea*.
24. ↑^{a b c d} Passarin d'Entrèves; M. Zunino, *The Secret Life of Insects*. Orbis Publishing, London (1975), Pagina 378. ISBN 0 85613 260 8.
25. ↑^{a b c d e f g h} H.W.A. Jans & A.E.M. Franssen, De brandharen van de eikenprocessierups, (*Thaumetopoea processionea* L.), een mogelijk probleem voor dieren? (2008).
26. ↑ Vogelbescherming, Koekoek.
27. ↑ Vogelbescherming, Vogels en insecten ultiem wapen tegen eikenprocessierups.
28. ↑ RTV Drenthe, Succes bestrijding eikenprocessierups met vogels groter dan verwacht.
29. ↑ Nature Today - Silvia Hellingman, Tweestippelig lieveheersbeestje eet eikenprocessierups.
30. ↑ Barbara Taylor, Jen Green & John Farnon, *The Big Bug Book*. Annes Publishing (2002-2008), Pagina 149. ISBN 978 1 84477 045 8.
31. ↑^{a b c} Gezondheid.be, Alles over de eikenprocessierups.
32. ↑ Edoardo Petrucco Toffolo, Daniel Zovi, Chiara Perin, Paolo Paolucci, Size and dispersion of urticating setae in three species of processionary moths.
33. ↑ Anne Martens, Hoe jeuken de haren van de eikenprocessierups?. NRC Handelsblad (28 juni 2019). Geraadpleegd op 5 juli 2019.
34. ↑ Royal Society of Chemistry - Kat Arney, Thaumetopoein.
35. ↑ H. Maier, W. Spiegel, T. Kinacyan, H. Hönigsmann, Caterpillar dermatitis in two siblings due to the larvae of *Thaumetopoea processionea* L, the oak processionary caterpillar..
36. ↑ NOS - Hugo van der Parre, Vele tientallen ernstige oogklachten door eikenprocessierups.
37. ↑ A.H. Bosma & H.W.A. Jans, Ernstige anafylactische reactie in samenhang met de bestrijding van de eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*) in Noord-Brabant (juli 1998).
38. ↑ Het Parool - Eric Reijnen Rutten, De eikenprocessierups bestrijden: een zaak van nationaal belang - juni 2019.
39. ↑ Spijker J, 2007, Cattle ill due to oak procession moth..
40. ↑ De Gelderlander - Eric Reijnen Rutten, Alles, maar dan ook écht alles wat je moet weten over de rups die ons zo irriteert (07 juni 2019).
41. ↑ Ministerie van LNV, Kennisplatform Processierups.
42. ↑ Knoflook en ui, hét biologische middel tegen de eikenprocessierups, Tubantia, Jesse Seppenwoolde, 25 juni 2019 (update 12:10). Geraadpleegd 25 juni 2020.
43. ↑ Onderzoekster Sylvia Hellingman op NatureToday.com, 3 juli 2018
44. ↑ Protocol *Opslag, transport en verwerking van eikenprocessierups afval*^[dode link], opgesteld op verzoek van het Nederlandse ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 22 juli 2019
45. ↑ *Bestrijdingsmiddel eikenprocessierups te risicovol, streep door proef*. NOS, 16 april 2020

Bronnen

- **(nl)** – D. Hillenius e.a. - Spectrum Dieren Encyclopedie Deel X - Pagina 1739, 1740 - 1971 - Uitgeverij Het Spectrum
- **(nl)** – Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit - Leidraad beheersing eikenprocessierups (2013) - Website
- **(nl)** – H.A.M. Neumann & W.J.J. Koekoek - Dermatitis door de eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*) - 11 augustus 1996 - Website
- **(en)** – P. Passarin d'Entrèves & M. Zunino (1975). *The Secret Life of Insects*: p. 378 - Orbis Publishing, London - ISBN 0856132608
- **(nl)** – Bernhard Grzimek - Het leven der dieren deel II :Insecten- Pagina 406, 409 - Kindler Verlag AG - 1971 - ISBN 9027486212
- **(nl)** – Kleine Winkler Prins – Dierenencyclopedie deel 6: PAA - RUN – Pagina 1743, 1744 – 1980 – Uitgeverij Winkler Prins – ISBN 9010028453

ZELF WANDELEN EN FIETSEN

GRATIS

Voor nog meer wandel- en fietsplezier zijn de volgende zaken gratis af te halen bij de penningmeester:

- de Natuurbeleefkaart met 4 verschillende afstanden fietsroutes in de gemeente Staphorst
- de Zwarte Mezen Route, een korte wandelroute in de Zwarte Dennen
- Leesvoer, diverse periodieken van andere natuurorganisaties en zusterverenigingen

Afhalen kan op donderdag (10.00-18.00), zaterdag (10.00-15.00) of op afspraak bij KroKo MultiPunt, Heerenweg 42, IJhorst (penningmeester@nbvijs.nl of tel. 0522-443376).



ZOMERZONNELIEDJE VAN HENDRIK TOLLENS (1780-1856)

*Ontwaakt, ontwaakt wie slaapt en droomt!
Het goud heeft reeds de kim gezoomd;
Het licht beschildert woud en akker;
De dauwdrop glanst op bloem en kruid;
De klepel heeft al vijf geluid:
De velden in! de veeren uit!
Het schaatrend bosch is wakker.*

*Naar buiten op! naar dreef en beemd,
Eer de arbeid weer een aanvang neemt:
De tijd snelt heen op rappe vlerken.
De veeren uit! het uur besteed,
Eer 't in de stad weer ochtend heet:
Veel zoeter, zeker, is het zweet
Bij 't wandlen dan bij 't werken.*

RECEPT MET WILDE EETBARE PLANTEN: *VLIERBLOESEMSIROOP*



Ingrediënten:

vlierbloesem, zoveel dat ze net onder water staan
500 ml water
400 gr suiker
1 tl citroenzuur

Bereiding:

Schud de vlierbloesem voorzichtig uit om eventuele beestjes en ander los spul eruit te halen. Doe de bloesem in een schaal en giet er een halve liter water op. Dek de schaal af en laat het zo 24 uur staan.

Leg een natte theedoek of een koffiefilter in een zeef en schenk daar het water met de vlierbloesem door. Doe het water samen met de suiker en het citroenzuur in een pan en breng het aan de kook. Laat de siroop 3-4 minuten doorkoken en giet het vervolgens in een gesteriliseerde fles.

Gebruik de vlierbloesemsiroop om limonade van te maken, voor waterijsjes of om bijvoorbeeld panna cotta mee op smaak te brengen. Of maak het bekende zomerdrankje door het aan te lengen met prosecco en een beetje bruisend bronwater. Maak het af met een schijfje limoen en een takje munt en je hebt een heerlijk zomers drankje! Het citroenzuur in dit recept draagt bij aan een goede houdbaarheid van de siroop en geeft een extra frisse smaak aan de vlierbloesemsiroop. Je kunt citroenzuur kopen in de meeste toko's of online.

Lid worden van onze vereniging ?

Door het invullen van dit formulier en het aanmelden als lid van onze vereniging helpt u onze vereniging om de natuur in IJhorst-Staphorst en omstreken te beschermen. Werkgroepen.

Wilt u zich opgeven als lid van één van de werkgroepen dan kunt u contact opnemen met de coördinator van de betreffende werkgroep. De gegevens vindt u in "De Scharrelaar" of op de website www.natuurbeschermingsvereniging.nl Op dit moment zijn de volgende werkgroepen actief:

- Jeugdwerkgroep "Weer of geen weer"
- Werkgroep Nestkastonderzoek
- Werkgroep Ringonderzoek
- Plantenwerkgroep
- Werkgroep Roofvogels en Uilen
- Werkgroep Insecten
- Werkgroep Zoogdieren
- Werkgroep Natuurreizen
- Werkgroep Ruimtelijke Ordening
- Werkgroep Projecten
- Redactie "De Scharrelaar"

Doe mee en kom ons helpen in de werkgroepen.

Er zijn 4 categorieën:

lid (€ 14,-/jr *)	iedereen van 18 jaar en ouder ontvangt 4x per jaar ons verenigingsblad "De Scharrelaar"
partners (€ 22,-/jr *)	partners die allebei 18 jaar of ouder zijn en allebei lid worden, ontvangen voor 1 persoon 4x per jaar ons verenigingsblad "De Scharrelaar"
jeugdplus (€ 12,-/jr *)	jeugdlid t/m 17 jaar waarvan NIET meer personen uit het gezin lid zijn ontvangt 4x per jaar ons verenigingsblad "De Scharrelaar"; in het jaar dat hij/zij 18 wordt, gaat het lidmaatschap automatisch over op lid (volwassen)
jeugd (€ 5,-/jr *)	8 t/m 17 jaar, waarbij ook al iemand anders uit het gezin lid is ontvangt GEEN verenigingsblad "De Scharrelaar"; in het jaar dat hij/zij 18 wordt, gaat het lidmaatschap automatisch over op lid (volwassen);

Ieder jeugdlid ontvangt 1 of 2 maal per jaar de Nieuwsbrief van de jeugdwerkgroep en mag deelnemen aan alle jeugdactiviteiten en de jaarlijkse nestkastcontrole. Een jeugdlid van 15 t/m 17 jaar mag tevens, naar keuze, meedoen met de activiteiten van de overige werkgroepen.

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o." om doorlopende incasso opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens de inning van de contributie per jaar en uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o."

Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen acht weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

De onderstaande ingevulde machtigingskaart blijft doorlopend geldig en eindigt alleen;

- ten tijde van overlijden van de "betaler"
- ten tijde van het opheffen van de "ontvanger" (Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o.")
- na schriftelijke opzegging van de "betaler" bij de "ontvanger"
- na uitschrijving van de "betaler" uit het ledenbestand van de "ontvanger"

De "ontvanger" behoudt zich het recht voor om het bedrag aan te passen aan het jaarlijks door de Algemene Leden Vergadering vast te stellen contributie. Deze kaart is alleen geldig mits het onderstaande formulier volledig is ingevuld.

Door ondertekening van het aanmeldingsformulier gaat u akkoord met de voorwaarden van onze vereniging zoals vermeld in de statuten, huishoudelijk reglement en privacy reglement (zie onze website).

Aanmelding/Incassomachtiging Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o."

Onderstaand formulier zo volledig mogelijk invullen en inleveren bij / of opsturen naar de ledenadministratie, Heerenweg 42, 7955 PE IJhorst

Gegevens rekeninghouder t.b.v. aanmelding/incasso: LIDNUMMER: _____
(niet invullen !!)

NAAM: _____

ADRES: _____

PCWP: _____

GEB.DATUM: _____ **GESLACHT:** M / V

TEL.NR: _____ **MOBIEL:** _____

EMAIL: _____

Incassomachtiging **BEDRAG: € _____**
alleen invullen indien hoger dan minimale bijdrage

IBAN REK.NR: _____

HANDTEKENING: _____ (van ouder bij minderjarige)

PLAATS EN DATUM: _____

Incassant ID: NL55ZZZ400590910000 **Kenmerk machtiging: Contributie per jaar**

) Ik geef hierbij toestemming tot publicatie in de media van foto's gemaakt bij activiteiten.)
Doorhalen indien NIET van toepassing.



Inleverdata kopij:

9 september 2021

4 november 2021